

Warszawa, dnia 13 lutego 2013 r.

Poz. 209

**ROZPORZĄDZENIE
KRAJOWEJ RADY RADIOFONII I TELEWIZJI**

z dnia 5 lutego 2013 r.

w sprawie szczegółowych zasad ochrony małoletnich w audiowizualnych usługach medialnych na żądanie

Na podstawie art. 47e ust. 4 ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 226, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa cechy oraz szczegółowe warunki kwalifikowania i oznaczania audycji i innych przekazów oraz wzory odpowiednich symboli graficznych, uwzględniając stopień szkodliwości audycji i innych przekazów dla małoletnich w poszczególnych kategoriach wiekowych oraz specyfikę audiowizualnych usług medialnych na żądanie.

§ 2. 1. Podmiot dostarczający audiowizualną usługę medialną na żądanie oznacza publicznie udostępniane audycje i inne przekazy widocznym symbolem graficznym wskazującym na przeznaczenie audycji lub innego przekazu dla danej kategorii wiekowej odbiorców w trakcie ich prezentacji w katalogu oraz przez cały czas ich trwania lub zapewnia odbiorcy, za pomocą odpowiednich środków technicznych, możliwość zapoznania się z tym symbolem w trakcie prezentacji audycji lub innego przekazu w katalogu oraz przez cały czas ich trwania.

2. Publicznie udostępniane audycje i inne przekazy zakwalifikowane do kategorii wiekowej, o której mowa w § 3 ust. 2 pkt 1, nie wymagają oznaczenia symbolem graficznym.

§ 3. 1. Podmiot dostarczający audiowizualną usługę medialną na żądanie kwalifikuje audycje i inne przekazy do odpowiedniej kategorii wiekowej, stosując kryteria określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

2. Ustala się następujące kategorie wiekowe:

- 1) I kategoria – bez ograniczeń wiekowych;
- 2) II kategoria – od lat 12;
- 3) III kategoria – od lat 16;
- 4) IV kategoria – od lat 18.

§ 4. Wzory symboli graficznych określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 5. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 28 lutego 2013 r.

Przewodniczący Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji: *J. Dworak*

---

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 85, poz. 459, Nr 112, poz. 654, Nr 153, poz. 903 i Nr 160, poz. 963 oraz z 2012 r. poz. 1209 i 1315.

Załącznik nr 1**1. Kryteria kwalifikowania audycji oraz innych przekazów**

Załącznik nr 1 do rozporządzenia charakteryzuje poszczególne kategorie wiekowe i opisuje audycje lub inne przekazy z punktu widzenia czterech elementów, ważnych dla rozwoju małoletnich:

- 1) prezentowanej wizji świata;
- 2) ocen moralnych;
- 3) wywoływanych emocji;
- 4) wzorów zachowań.

2. Cechy oraz szczegółowe warunki kwalifikowania audycji lub innych przekazów**1) I kategoria – bez ograniczeń wiekowych**

Kategoria I zawiera audycje lub inne przekazy, które mogą oglądać wszyscy widzowie, w tym dzieci i młodzież. Są to audycje prezentujące zasadniczo pozytywny (lub opisany neutralnie) obraz świata, w łagodnym klimacie emocjonalnym, przedstawiające postawy prospołeczne i przyjazne nastawienie do ludzi, nasycone emocjami pozytywnymi, takimi jak: radość, zachwyty, szczęście, życzliwość. Może być pokazywana rywalizacja prowadzona w duchu sportowym o określonych regułach (z wykluczeniem scen drastycznych) i ukazywanie pozytywnych wzorów miłości bez obrazów seksualnych (np. romantycznej, opiekuńczej czy przyjacielskiej).

Należy jednak mieć na względzie, że myślenie dzieci w wieku poniżej 12 lat ciągle jeszcze jest schematyczne, emocjonalność jest chwiejna, a system nerwowy łatwo ulega przeciążeniu. W tym okresie kształtuje się podstawowy stosunek do świata, zdolność krytycyzmu jest bardzo niska, a tendencja do ulegania sugestii i naśladowania osób z otoczenia i bohaterów fikcyjnych bardzo silna. W związku z tym małoletni poniżej 12 lat nie powinni oglądać audycji lub innych przekazów:

- a) prezentujących obraz świata budzący lęk lub odrazę oraz negatywne nastawienie do innych osób i otoczenia, np. niszczenie, znęcanie się, przemoc, poniżanie, ignorowanie cierpienia, usprawiedliwianie zła – nawet jeśli przedstawione są w filmach animowanych, w sposób nierealistyczny lub mają charakter humorystyczny,
- b) prezentujących treści, w których ocena moralna zachowania bohaterów wymaga wnikliwości oraz różnicowania przyczyn, intencji i motywacji, co nie jest możliwe do dokonania przez małoletnich w tym wieku, a także ukazujących obrazy o charakterze seksualnym (nagość, gesty seksualne itp.), których istoty małoletni nie mogą jeszcze zrozumieć,
- c) budzących silne emocje, zwłaszcza negatywne, jak lęk, strach, przerażenie, złość, obrzydzenie, obojętność na cierpienie innych itp., co wywołuje u małoletniego rozchwianie emocjonalne, nadpobudliwość i nadruchliwość (na skutek przeciążenia układu nerwowego); zawierających nagromadzenie negatywnych faktów i zdarzeń takich jak przemoc czy wulgarnie zachowanie, tworzących wizję świata wrogiego i zagrażającego, a kontakty międzyludzkie przedstawiających jako walkę i rywalizację,
- d) pokazujących sceny przemocy i seksu, które w filmie obrazują jakąś ideę, której dziecko nie jest w stanie zrozumieć, gdyż spostrzega nie ogólne przesłanie, ale poszczególne sceny agresji, seksu i wulgarności,
- e) powodujących silne podniecenie, związane z obrazami przemocy i niebezpiecznych rozrywek, a także rozbudzających zainteresowanie seksem, a więc obrazów nagości i zbliżeń intymnych, a zwłaszcza takich, które ukazują seks w oderwaniu od uczuć wyższych i stanowią wadliwe wzorce zachowań seksualnych,
- f) zawierających treści wymienione w kategoriach wiekowych II, III, IV.

2) II kategoria – od lat 12

Dzieci w wieku dorastania charakteryzują się nadal dużą pobudliwością emocjonalną, skłonnością do skrajnych ocen i pochopnych uogólnień, do impulsywnych zachowań i do podejmowania ryzykownych działań. Starają się demonstrować swoją dorosłość, bez głębszego zrozumienia, na czym ona polega. Są krytyczne w stosunku do rodziców i nauczycieli, a jednocześnie poszukują atrakcyjnych idoli, których bezkrytycznie naśladowują. Są konformistyczne, dlatego bardziej liczą się z normami grup rówieśniczych niż z normami ogólnospołecznymi. W związku z tym małoletni poniżej lat 16 nie powinni oglądać audycji lub innych przekazów:

- a) pokazujących wypaczone formy współżycia społecznego (albo koegzystencji ludzi) i sprowadzających wizję świata do przemocy i erotyki, a zwłaszcza prezentujących je w sposób prymitywny i brutalny oraz ukazujący obrazy aktywności seksualnej w oderwaniu od uczuć wyższych,

- b) dających uproszczoną wizję dorosłości eksponującą nadmiernie: siłę fizyczną, używanie przemocy zwłaszcza demonstrowanej w rolach społecznych (nauczyciel, rodzice itp.),
- c) pokazujących moralnie naganne zachowania i postawy bez ocen etycznych oraz moralne obwinianie ofiary za to, że została skrzywdzona, a także przedstawiających nadmierną koncentrację na posiadaniu pieniędzy i dóbr materialnych,
- d) dostarczających silnych wrażeń i emocji związanych z przemocą i seksem, a zwłaszcza przedstawiających obrazy agresji i okrucieństwa, mogące skłaniać do zachowań moralnie nagannych, przez prezentowanie postaci atrakcyjnych, a jednocześnie będących wzorcem zachowań negatywnych, np. picia alkoholu, używania wulgarnych wyrażen i gestów, brutalności, zażywania narkotyków, przemocy itp.

3) III kategoria – od lat 16

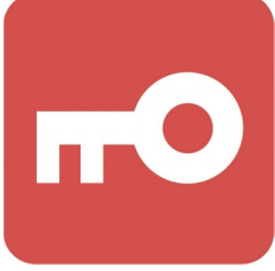
U małoletnich od 16 do 18 roku życia następuje stopniowa integracja funkcji psychicznych, kształtują się większa samodzielność, tendencje do poznania siebie i projektowanie swojego dorosłego życia. Jednakże małoletnich w tym wieku nadal cechuje duża wrażliwość i labilność emocjonalna, tendencja do przeceniania poziomu własnej dojrzałości, do podejmowania ważnych życiowo decyzji bez zrozumienia ich następstw i konsekwencji oraz do uproszczonego rozstrzygania skomplikowanych spraw egzystencjonalnych. Małoletni poniżej lat 18 nie powinni oglądać audycji lub innych przekazów zawierających sceny lub treści:

- a) pokazujące jednostronnie przywileje życia dorosłych przy równoczesnym pomijaniu obowiązków, pracy, zobowiązań, i ważnych życiowo decyzji przy pomijaniu ich konsekwencji, zawierające społeczne usprawiedliwienie agresji, wulgarności, uprzedzeń i negatywnych stereotypów społecznych, pokazywanie seksu, agresji i łamania norm moralnych jako źródła sukcesu życiowego,
- b) prezentujące wadliwy obraz natury ludzkiej polegający na szukaniu tylko egoistycznych przyjemności, dążeniu do sukcesu za wszelką cenę z wykorzystywaniem innych osób dla własnych celów, usprawiedliwiające przemoc, traktujące seks jako źródło dominacji.

4) IV kategoria – od lat 18

Kategoria ta obejmuje audycje lub inne przekazy, zawierające seks, zwłaszcza prezentowany w oderwaniu od emocjonalnych potrzeb człowieka, bezzasadną przemoc, czy też audycje promujące jednoznacznie wadliwe zachowania wobec innych ludzi. Treści prezentujące pozornie atrakcyjne postaci (np. pod względem urody, bogactwa, sukcesu, siły fizycznej, sprawności seksualnej), postępujące wobec innych w sposób moralnie naganny, agresywny, nieuczciwy i wulgarny, bez żadnej oceny niewłaściwości takiego zachowania, jak również jakiegokolwiek nagradzanie przejawów społecznej patologii muszą być kwalifikowane do IV kategorii, czyli treści przeznaczonych dla osób powyżej 18 roku życia.

WZORY SYMBOLI GRAFICZNYCH DLA DOSTAWCÓW USŁUG AUDIOWIZUALNYCH NA ŻĄDANIE
WSKAZUJĄCE NA PRZEZNACZENIE AUDYCJI LUB INNEGO PRZEKAZU
DLA POSZCZEGÓLNYCH KATEGORII WIEKOWYCH

Nr kategorii	Nazwa kategorii wiekowej	Oznakowanie	Opis oznakowania
II	od lat 12		<p>Oliwkowy kwadrat z liczbą 12 w środku.</p> <p>Znak powinien być stosowany w kolorze określonym:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) w RGB: R:208, G:209, B:84; 2) w CMYK: C:22, M:7, Y:83, K:0; 3) w PANTONE: 584 C.
III	od lat 16		<p>Pomarańczowy kwadrat z liczbą 16 w środku.</p> <p>Znak powinien być stosowany w kolorze określonym:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) w RGB: R:234, G:156, B:48; 2) w CMYK: C:6, M:43, Y:94, K:0; 3) w PANTONE: 143 C.
IV	od lat 18		<p>Czerwony kwadrat z białym kluczem w środku.</p> <p>Znak powinien być stosowany w kolorze określonym:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) w RGB: R:213, G:78, B:77; 2) w CMYK: C:12, M:84, Y:70, K:1; 3) w PANTONE: 7418 C.